

Η σιωπή των πτυχιούχων

Του **ΑΡΙΣΤΟΥ ΔΟΞΙΑΔΗ***

Η σιωπή είναι εκκωφαντική. Κατατέθηκε πρόσφατα νομοσχέδιο για την επαγγελματική εκπαίδευση, που αφορά, μεταξύ άλλων, ένα μεγάλο ποσοστό (περίπου 30%) των μαθητών που τελειώνουν γυμνάσιο και για διάφορους λόγους δεν συνεχίζουν στο γενικό λύκειο. Οσοι δεν έχουν σκοπό να πάρουν πτυχίο πανεπιστημίου και θέλουν να βρουν δουλειά από τα 18 τους θα έχουν νέες επιλογές, καλύτερες από αυτές που παρέχουν σήμερα τα επαγγελματικά λύκεια (ΕΠΑΛ).

Το πρόγραμμα των ΕΠΑΛ θα αλλάξει με βάση τις ανάγκες και τις ευκαιρίες στην οικονομία κάθε περιοχής, ενώ σήμερα ορίζεται με βάση τις ειδικότητες των διαθέσιμων εκπαιδευτικών. Θα ιδρυθούν

σχολούνται» (δηλαδή, δεν βρήκαν τη δουλειά για την οποία σπούδασαν). Οι συνθήκες εργασίας είναι πιο σκληρές από τις δουλειές γραφείου, αλλά υπάρχουν πολλοί που τις αντέχουν και ίσως τις προτιμούν.

Γιατί λοιπόν είναι απόντες αυτοί στον δημόσιο λόγο και συνήθως και στη δημόσια πολιτική; Ίσως είναι «ο ρατσισμός της διανοητικής εργασίας» απέναντι στη χειρωνακτική (Bourdieu). Ίσως οφείλεται στην κατάληψη όλου του πολιτικού φάσματος από τις διογκωμένες τάξεις πτυχιούχων που υπερπαράγονται από το εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτές χτίζουν την πολιτική αντιπαράθεση πάνω στον ναρκισσισμό των μικρών διαφορών, αγνοώντας εντελώς τους χειρωνακτές και εμπειροτέχνες, που έχουν μεγάλες διαφορές από αυτούς.

Οι νέες ρυθμίσεις είναι καλές για τους μαθητές και για την οικονομία γενικότερα, γιατί λείπουν αυτές οι δεξιότητες. Η θετική επίδρασή τους μπορεί να είναι πολύ μεγάλη. Μπορεί όμως και να αποτύχουν, από δύο αιτίες. Η μία είναι ότι η επένδυση της πολιτείας δεν θα έχει διάρκεια. Το νομοσχέδιο επιχειρεί να απαντήσει σε αυτό με νέους θεσμούς, όπως η συμμετοχή κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, το εθνικό πλαίσιο προσόντων για όλες τις μορφές εκπαίδευσης και μια επισημονική επιτροπή για προγραμματισμό και αξιολόγηση.

Η δεύτερη αιτία ξεπερνάει τις δυνατότητες του κράτους και αφορά τις προτεραιότητες της κοινωνίας. Οσο η πρακτική εργασία έχει χαμηλό κύρος και μεγάλη ανασφάλεια, η επαγγελματική εκπαίδευση θα είναι για τους πολλούς μια λύση ανάγκης και όχι μια συνειδητή καλή επιλογή. Η εποχή μας είναι αντιφατική ως προς αυτό. Από τη μία, πολλές από αυτές τις δουλειές έχουν όλο και μικρότερη προστασία από τις διακυμάνσεις της ζήτησης και την αυθαιρεσία των εργοδοτών. Από την άλλη, χάρη στην τεχνολογία οι επιχειρήσεις προσλαμβάνουν όλο και περισσότερο με βάση τις πραγματικές ικανότητες κι όχι τα τυπικά προσόντα, πρακτική που ωφελεί όσους κόπασαν στην πράξη κι όχι στα θρανία.

Οσοι έχουν εξουσία και δημόσιο λόγο μπορούν να βοηθήσουν αναδεικνύοντας τη σημασία που έχουν αυτές οι δεξιότητες και αυτοί οι εργαζόμενοι. Να τους έχουμε στο επίκεντρο, όχι στο περιθώριο της πολιτικής.

* Ο κ. Αρίστος Δοξιάδης είναι εταίρος στο κεφάλαιο επενδύσεων τεχνολογίας Big Pi.

Οι τεχνίτες και οι τεχνικοί είναι απαραίτητοι σε κάθε οικονομία. Οσοι έχουν εξουσία και δημόσιο λόγο μπορούν να βοηθήσουν αναδεικνύοντας τη σημασία τους.

Πρότυπα ΕΠΑΛ, για να αγεβάσουν την ποιότητα και το κύρος του θεσμού. Θα δημιουργηθούν παράλληλα και διετείς επαγγελματικές σχολές κατάρτισης (ΕΣΚ) για ειδικότητες όπως μαρμαροτεχνίτες ή τεχνικοί για εξωλέμβιες μηχανές.

Ρυθμίσεις σαν αυτές, που θα επηρεάσουν το μέλλον πολλών χιλιάδων μαθητών, θα προκαλούσαν ζωηρό δημόσιο διάλογο σε άλλες κοινωνίες και σε άλλες εποχές. Εδώ, σιωπή: ούτε ανακοινώσεις κομμάτων, ούτε άρθρα στα μεγάλα ΜΜΕ, ούτε καβγάδες και τρολάρισμα στα κοινωνικά δίκτυα.

Ακόμα χειρότερα: δεν είναι η πρώτη φορά που γίνεται μια σοβαρή μεταρρύθμιση στην επαγγελματική εκπαίδευση. Η παλιότερη που θυμάμαι ήταν το 1983 (δημιουργήθηκαν τα ΤΕΙ) και η πιο πρόσφατη το 2012. Κάθε φορά, μέσα σε λίγα χρόνια, οι σχολές αφέθηκαν χωρίς υποστήριξη, χωρίς ανανέωση, υποβαθμίστηκαν στα μάτια των μαθητών και φοιτητών και τελικά καταργήθηκαν.

Οι τεχνίτες και οι τεχνικοί είναι απαραίτητοι σε κάθε οικονομία. Δεν είναι άσκοπες θέσεις εργασίας όπως αυτές που έχουν γεμίσει τα γραφεία μεγάλων επιχειρήσεων και οργανισμών σε πολλές χώρες (bullshit jobs κατά τον David Graeber). Ούτε έχουν πάντα χειρότερες απολαβές από τους πτυχιούχους που «ετεροπα-

Ξετινάζει την «Έκθεση» ο καθηγητής Σάββας Ρομπόλης

Οι συνταξιούχοι, τα θύματα του Πισσαρίδη

- 376.835 ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας (409 ευρώ τον μήνα)
- Η μέση μηνιαία σύνταξη –κύρια και επικουρική– θα είναι 860 (μεικτά)! – Άντε να ζήσεις...

Από την καλή και από την ανάποδη τα... ψάλλει στην «Έκθεση Πισσαρίδη» ο καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου Σάββας Ρομπόλης. Και μόνο ο τίτλος της ανάλυσης των προτάσεων του νομπελίστα Χριστόφορου Πισσαρίδη, ο οποίος έχει επιλεγεί για το Ταμείο Ανάκαμψης, τα λέει όλα: «Ανέφικτοι στόχοι, αναφάσεις και περικοπές συντάξεων».

Και έχει απόλυτο δίκιο να τα λέει αυτά, γιατί τη... νύφη θα την πληρώσουν οι συνταξιούχοι, σημερινοί και αυριανοί... Τα θύματα της... ανάπτυξης που προτείνει ο κ. Χρ. Πισσαρίδης θα είναι οι συνταξιούχοι. Είναι ώρα να «κουρευτεί» η σύνταξή τους και να γίνουν ζητιάνοι, αφού σήμερα ζουν με πλούσια τα... ελέη... Το επισημαίνει ωμά, ξεκάθα-

ρα, ο κ. Σάββας Ρομπόλης. Σημαία της «Έκθεσης» είναι η μείωση του επιπέδου των συντάξεων κατά μέσο όρο 14,5% την περίοδο 2020 – 2070! Και από το ποσό που θα προκύψει από το «κούρεμα» των... πλούσιων συντάξεων θα υπάρχει χρήμα στο Ταμείο Ανάκαμψης για να το μοιράσει σε άλλες «τάξεις». Το κόστος μετάβασης –με βά-

ση το «Σχέδιο (...) Ανάπτυξης»– για την κεφαλαιοποίηση της επικουρικής ασφάλισης υπολογίζεται από 57 μέχρι 67 δισ. ευρώ, ανάλογα με το μέσο ύψος της επικουρικής σύνταξης που θα χορηγείται στους ασφαλισμένους.

Ένα άλλο κρίσιμο σημείο του «Σχεδίου Πισσαρίδη» που επισημαίνει ο κ. Σ. Ρομπόλης είναι η κατάργηση της εξαγοράς πλασματικών ετών. Η πρόταση της Επιτροπής Πισσαρίδη είναι να λαμβάνει ένας ασφαλισμένος μικρότερη σύνταξη εάν συνταξοδοτηθεί στα 63 έτη της ηλικίας του με 40 έτη ασφάλισης σε σχέση με έναν ασφαλισμένο που θα συμπληρώσει τα 40 έτη ασφάλισης στην ηλικία των 67 ετών, κάτι που θα μειώσει σημαντικά τη συνταξοδοτική δαπάνη την περίοδο 2020 – 2070 στη χώρα μας.

Όπως διαπιστώνεται, η «Έκθεση Πισσαρίδη» έχει γραφτεί κυριολεκτικά στο πόδι και φανερώσει παντελή άγνοια της ωμής πραγματικότητας, την οποία αποκαλύπτουν τα στοιχεία για τη... ζωή των ελλήνων συνταξιούχων που παρουσιάζει στην ανάλυσή του ο καθηγητής Σάββας Ρομπόλης. Γράφει συγκεκριμένα:

Το 15% των συνταξιούχων ζει κάτω από το όριο φτώχειας
«Στην Ελλάδα, σε σύνολο 2.481.970 συνταξιούχων (Οκτώβριος 2020), 376.835 συνταξιούχοι (15,2%) κύριας και επικουρικής σύνταξης

Σάββας Ρομπόλης

ζουν κάτω από το όριο (409 ευρώ τον μήνα) της φτώχειας. Στις συνθήκες και στα δεδομένα αυτά, η ενδεχόμενη υλοποίηση της πρότασης Πισσαρίδη, σύμφωνα με τους μακροοικονομικούς και αναλογιστικούς υπολογισμούς, θα μειώσει σταδιακά τη συνταξοδοτική δαπάνη στην Ελλάδα στο 10,3% του ΑΕΠ (29 δισ. ευρώ, όσο ήταν το 2008) το 2070 (ο μέσος όρος στην ΕΕ-27 το 2070 θα είναι 12,2% του ΑΕΠ) – και το επίπεδο της μέσης μηνιαίας κύριας και επικουρικής σύνταξης στη χώρα μας θα είναι 860 (μεικτά).

Στην προοπτική αυτή, όπως αποδεικνύεται με τον πιο σαφή, ποσοτικά και κοινωνικο-ασφαλι-

στικά τεκμηριωμένο τρόπο, το «Σχέδιο Ανάπτυξης» της Επιτροπής Πισσαρίδη μειώνει περαιτέρω το σημερινό χαμηλό μέσο επίπεδο των συντάξεων κατά μέσο όρο 14,5% την περίοδο 2020 – 2070, επιδεινώνει σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των συνταξιούχων και ακυρώνει με τον πιο εύληπτο τρόπο τον κεντρικό του στόχο, που είναι η συστηματική αύξηση του κατά κεφαλήν πραγματικού εισοδήματος κατά την επόμενη δεκαετία στην Ελλάδα, ώστε να συγκλίνει σταδιακά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις».

Η νέα γενιά θα πληρώσει τον λογαριασμό!

Επισημαίνει και κάτι ακόμη ο κ. Σάββας Ρομπόλης, ότι η νέα γενιά έχει από τώρα... προγραφεί: Αυτό που θα συμβεί από τον δημογραφικό κίνδυνο και τη γήρανση του πληθυσμού θα είναι η μείωση του επιπέδου των συντάξεων της σημερινής γενιάς των εργαζομένων, αφού κάθε νέα γενιά συνταξιούχων στο κεφαλαιοκρατικό σύστημα των ατομικών λογαριασμών (ατομικός κομμογυρός) θα λαμβάνει μικρότερη σύνταξη από την προηγούμενη, καθώς το προσδόκιμο ζωής θα είναι μεγαλύτερο από αυτό της προηγούμενης γενιάς συνταξιούχων.

3. ΦΡΕΝΟ ΣΤΙΣ ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΕΒΑΛΕ Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Μέσο: ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/12/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/12/2020

Σελίδα: 2

Φρένο στις γεννήσεις έβαλε η πανδημία...

Η πανδημία άρχισε να αλλάζει τον τρόπο ζωής των ανθρώπων και κυρίως της οικογένειας. Τα πρώτα συμπτώματα έχουν αρχίσει να εντοπίζονται σε πολλές χώρες της Ευρώπης, όπως στην Ιταλία, στην Πορτογαλία και στην Ελλάδα. Οι μέλλοντες γονείς αποφεύγουν να κάνουν παιδιά, με τους νέους στην Ιταλία και στην Ισπανία να ακυρώνουν τον σχεδιασμό για οικογένεια, ενώ στην Πορτογαλία οι γεννήσεις πέρυσι περιορίστηκαν στις 86.000 από 120.000 το 2000, ήτοι μείον 39%.

Πριν από την εισβολή του κορονοϊού, ο μέσος αριθμός γεννήσεων στην Ευρώπη ήταν υψηλός στη Γαλλία, στη Σουηδία και στη Δανία, της τάξης άνω του 1,7 ανά άτομο, στη Γερμανία ήταν 1,5 και σε Ιταλία και Ισπανία κάτω από 1,3.